

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Воїн Олег Кірашук з Коломиї навчався від мами та бабусі розписувати писанки ще в дитинстві. Вони були народними майстринями і плекали в серці хлопчика любов до краси та мистецтва, щоб зберегти традиції свого роду. Олег уважно вивчав народні символи і сам творив дивописанку. Він шукав у покутських селах справжніх писанкарок старшого віку, щоб відтворити найкращі старовинні зразки писанки. Навчання в художній школі та університеті допомогло йому збагатити знання у творчості.

Тепер коломийський писанкар О. Кірашук – член Національної спілки майстрів народного мистецтва України, На-

ціональної спілки художників України, Всесвітньої писанкової художньої асоціації. Протягом 30 років він створив тисячі унікальних писанок в автентичному та авторському стилі з переливистих, страусиних, курячих та гусячих яєць. Кожен розписаний твір передає традиційні гуцульські та покутські символи – обереги, трипільські мотиви, майстерно поєднані в авторських композиціях.

Мистець розмалював велику писанку, що була визнана найкращою під час Параду вишиванок у Києві. На Олегових писанках – візерунки із старовинною гуцульською церквою, квітучою красою рідного краю, з казковими пташками і квітами, із сонячним теплом, орнаменти з гуцульськими традиціями. Його унікальні писанки були на великодній виставці в Українському музеї в Чикаго, також представляли народне мистецтво України в Естонії, Німеччині, Японії. 2014 року О. Кірашук пішов добровольцем на фронт, воював у 128-й гірсько-піхотній бригаді, брав участь в обороні Вуглегірська, Дебальцівського плацдарму. Був поранений, а після шпиталю намалював на писанці ангела-охоронця, який дивиться за квітами, що символізують родину. Цією писанкою воїн хотів подякувати Богові за врятоване життя.

З початку повномасштабної війни писанкар знову на передовій, боронить Україну в 10-й окремій гірсько-штурмовій бригаді «Едельвейс». А його авторські та народні писанки продають на аукціонах, щоб допомогти ЗСУ. Унікальний витвір «Писанковий собор» придбав військовий капелян о. Василь Довганюк, а гроші передали на лікування ветерана Івана Петрика.

Воїн нагороджений медалею «Захиснику Вітчизни», відзнакою «За бойову звитягу».

Михайло МИХАЙЛИНИН
«Свобода», № 12, 22 березня 2024 р.

НАШІ ГЕРОЇ

Покровський волонтерський батальйон

Я люблю гостювати в ошатному будиночку родини Якубів, що вгніздився в затінку величного козацького Покровського храму. Тут багато світла й добра. Люблю сидіти під іконами в кабінеті отця Михайла, допоки господар переповідає останні новини церковного життя і показує новопридбану літературу. У цій родині книга в пошані. А матушка Дар'я, як справжня господиня, пореається на кухні, готуючи духмяний трав'яний чай зі смаколикками. Я буваю тут давно, ще з 1995 року, коли молодий священник з Івано-Франківщини, настоятель Покровського храму Української Православ-

ної Церкви Київського патріархату отець Михайло Якубів приїхав до Ніжина і заходився відбудовувати поруйнований храм. Матушка Дар'я приїхала до Ніжина пізніше, 1996 року. Приїхала з малолітнім сином, молодшим Михайлом. Донька Юленька народилася вже в Ніжині. Росли діти, відродився храм, потягнулися серцем до священника люди, створивши міцну громаду. А ще отець Михайло посадив на території храму сад, а матушка Дар'я рясно впорядкувала квітники. Отож з весни до пізньої осені буяє ця Божа обитель у рукотворній красі. Яблуні вже дали перші врожаї.

Ліворуч отець Михайло і Дар'я Якубів

Заприятелювали з отцем Михайлом ми дещо пізніше, під кінець дев'яностих. Познайомив нас професор Олександр Астаф'єв, високих чеснот і крицевої порядності людина. Мені одразу сподобався цей інтелігентний та надзвичайно освічений священник. З тих пір і ходжу я в ошатний будиночок до родини Якубів.

Отримавши редакційне завдання написати про «Покровський волонтерський батальйон», я зателефонував матушці Дар'ї і домовився про зустріч. І хоча в її щільному робочому графіку часу обмаль, усе ж вона викроїла для мене годину. Я розумію, час у воєнне лихоліття дійсно на вагу золота. Отож розмову почали без зайвих передмов. Ще з 2014 року я знав, що матушка Дар'я і отець Михайло волонтерять, долучили до цієї справи власних дітей та небайдужих ніжинців, але після повномасштабного вторгнення брудкої путінської росії на територію незалежної України волонтерська справа стала сенсом їхнього життя.

– Минуло два роки повномасштабної війни, а чи пам'ятаєте, як усе починалося?

Отець Михайло відповів не вагаючись: – Достеменно, майже погодинно. 24 лютого, о 9-30, ми вже почали плести маскувальні сітки. Відгородили в Покровській церкві місце, та й з Божою поміччю почали. Цього ж дня було мое відеозвернення в соціальних мережах до прихожан.

– Тобто, усе почалося із Божого благословення?

– А як без нього, воно і має передувати добрій справі. Перші 56 днів війни наш храм працював цілодобово. Люди плели сітки, збирали для військових теплий одяг і харчі, комплектували аптечки. У храмі перепочивали і продовжували свою роботу.

До розмови долучилася матушка Дар'я: – Місцевій територіальній обороні зброю видали, а про харчування не подбали, тож довелося вирішувати це питання нашою громадою. Спасибі фермерам – не відмовили.

Продовжив отець Михайло: – Саме в ці дні доля звела нас із родиною ніжинських підприємців Миколою та Людмилою Лисенками. Микола Михайлович власним коштом придбав автоклав для професійного виготовлення тушкованого м'яса, пустив під ніж власну домашню птицю та й почав постачати готову продукцію воякам тероборони Ніжина, які перебували в окопах біля цегельного заводу та на блокпостах.

До розмови долучилася матушка Дар'я: – Завдяки таким людям ми й пережили тоді такі скрутні часи. Згодом зорганізували поставку м'яса та сільгосппродукції з фермерських господарств Ніжинщини. Розпачу не було... З перших днів війни ми вірили і віримо в наш народ, наші Збройні Сили, нашу Перемогу.

– Родина Лисенків допомогла зреалізувати нам ще один волонтерський проект, видавничий, – додав отець Михайло. – Власним коштом вони видрукували вже більше 12 тисяч примірників «Молитовника українського вояка» кишенькового формату, які ми постачаємо на лінію зіткнення. Слово Боже активно читають захисники. Видали більше 5 тисяч іконок-ставротек Війська Запорізького Низового 1747 року. Були й інші видавничі проекти. Їхня реалізація не з дешевих...

– Матушко, а коли з'явився термін «батальйон «Покрова»» і його гасло: «Тримаймо свій фронт разом!»?

– Це вже пізніше, коли люди зорганізувалися в численну, дієву громаду, яка здатна була робити багато корисних справ. Уявіть собі, минулого літа ми засолили більше 3 тонн ніжинських огірків, а попит на них і досі не зменшився, продовжуємо постачати на лінію зіткнення. Великий попит мають маскувальні сітки. У багатьох командирів військових формувань є в «мобільниках» мій номер. Телефонують, замовляють, а ми виконуємо їхні замовлення. На сьогодні вже поставили фронту більше 200 тисяч метрів маскувальної сітки. Це нині в нас з матеріалом, завдяки доброчинцям, більш-менш гаразд, а 2022 року жінки на матеріал для маскувальних

сіток різали власні сукні, підкорочували спідниці... Було всякого! Люди в нас, у прямому сенсі, золоті.

– *А конкретніше?*

– Ви хочете з прізвищами, то будь-ласка. Почну з найближчих помічників, тих, хто формує команду. Віктор Шинкар'юв, головний інженер одного з підприємств міста, міцний господарник. Він у нас відповідає за окопні свічки, пакування вантажу, забезпечення замовлення. Віктор Борисовець – також відповідальний за комплектацію і відправлення вантажу. Олександр Дорош – відповідальний за постачання одягу, проведення благодійних ярмарок. Людмила Кечерукова забезпечує медикаментами, комплектує аптечки. Наша безвідмовна швачка Людмила Ободовська. Жінка власноруч виготовила 55 маскувальних «кікімор». Активістки швейного цеху Катерина Удовик, Юлія Шишкіна, Юлія Єсипенко (мама загиблого воїна) пошили не одну сотню балаклав. Понад тисячу чоловічих трусів на потреби військових пошили у швейній майстерні «Тюльпан» (керівник Лариса Пархоменко).

А наше ушлявлене «Мигалівське відділення батальйону». Уявляєте собі, п'ять жіночок з Мигалівки (район Ніжина), віком 70–80 років, готують для наших захисників харчі. Продукти ми їм постачаємо, а вони готують з любов'ю, подомашньому. Нещодавно на передову доставили 50 літрів холодцю. Воїни вдячні за таку материнську турботу.

Готує смачні пиріжки та голубці для наших захисників і колектив університетської їдальні, яким керує Віра Струк. Долучився до волонтерської справи для потреб ЗСУ колектив міського училища № 35. Вибачайте, якщо когось забула.

Проте є такі, без чийої допомоги обійтися ніяк не можна. Як тут не згадати про Дмитра Щербину (фірма «Гривас»), який за ці роки виготовив і передав для потреб ЗСУ понад 100 «буржуйок». Слава Богу, Perezимували! Слова подяки линуть сьогодні й на адресу Григорія Верби. Понад тисячу металевих скоб виготовила його кузня для війська. А вони ж, ой, як потрібні для фортифікаційних робіт!

Отримуємо суттєву волонтерську допомогу і від сільських громад Ніжинщини: сіл Дослідне, Володькова Дівича, Сулак, Хороше Озеро... Особлива подяка Вікторії Савченко (Сулак) за її клопітку працю.

Маємо і власну «доньку» волонтерського батальйону. Це юна волонтерка, школярка Катя Подгорська. Вона виготовляє

власноруч сувеніри та обереги, які продає на міському ринку. Її волонтерський вклад у спільну справу становить 8 тисяч гривень.

– *Матушко Дар'є, ви «комбат» цього волонтерського батальйону. Усі ці щоденні клопоти – це будні вашого буття. А чи є в ньому святя?*

– Так, поза сумнівом, є. Справжнім святом стали ті травневі дні 2022 року, коли погнали ворога із рідної Чернігівщини. Коли зі столиці приїздить діти і розповідають про свої волонтерські успіхи, коли своєчасно вдається закрити донат на автівку для ЗСУ. Та, власне, невеличким святом стає і день відправки вантажу для військових. Принагідно хочу подякувати нашим водіям, які вже «намотали» не одну тисячу кілометрів по прифронтових та фронтових дорогах, доставляючи наші волонтерські вантажі. Дякую Віталію Прокопенку, (нині він у ЗСУ, хай оберігає його Бог!), Михайлу Ріпі, Віктору Кільовому, Володимирі Онищенку за їхню сумлінну працю. А ще хочу висловити слова подяки тим трудовим колективам, що протягом цих непростих, буремних воєнних років фінансово підтримували нашу волонтерську справу. Це колектив Ніжинського заводу хлібопродуктів (керівник В'ячеслав Діхтяренко), фірма «Марсе» (керівник Денис Мельник), фірма «Лакс» (керівник Валентин Андрієць) та усім небайдужим ніжинцям, які долучилися до нашої справи. Тримаємо свій фронт разом!

За свою волонтерську діяльність матушка Дар'я нагороджена багатьма відзнаками незалежної України як державними, так і церковними. Серед них ордени святої рівноапостольної княгині Ольги, «Хрест громадянських заслуг», медалі «За гідність і патріотизм», «За волонтерську діяльність», «За добродійність» та інші. А численних грамот та подяк не перерахувати. Та вона на мої привітання лише сором'язливо посміхається: – Та то не лише мої, це – відзнаки усієї нашої волонтерської спільноти. А найвищою нагородою стане для нас така бажана і довгоочікувана Перемога задля якої ми живемо і працюємо.

– Дякую за розмову.

– Бережи вас, Боже!

Олександр ЗАБАРНИЙ

КОНФЕРЕНЦІЇ

НІЖИНСЬКА ГОГОЛІАНА

Миколі Гоголю – 215! Але й сьогодні його твори залишаються актуальними й повчальними для сучасників. Цю тезу довели учасники 15-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції «Спадщина Миколи Гоголя в українському культурному просторі», що відбулася в Ніжинському державному університеті, який 1939-го року названо ім'ям свого найвідомішого випускника.

45 років тому саме тут уперше зібрали науковців на Всесоюзну конференцію «Гоголь і сучасність». Розпочалося систематичне вивчення спадщини письменника: написані книги, монографії, захищені дисертації. Ніжинський виш, а саме: створений у закладі 1996-го року Гоголезнавчий центр,

ставив за мету комплексне вивчення творчої спадщини Миколи Гоголя, історіографії та наукової бібліографії, жанровостильової своєрідності, поетики творів письменника в контексті розвитку світової літератури, а також активне пропагування наукових здобутків вітчизняного гоголезнавства, координацію науково-дослідної роботи з навчальними закладами країни та науковими установами зарубіжжя. Співробітники регулярно беруть участь у всеукраїнських і міжнародних гоголівських зібраннях. Центр об'єднує вчених різних країн світу, систематично проводить наукові конференції й семінари і висвітлює свою діяльність у періодичних збірниках «Гоголезнавчі студії».

Такий вступ зробив ініціатор першої конференції і модератор теперішньої – доктор філологічних наук, заслужений діяч науки і техніки України, професор катедри літератури, методики її навчання, історії культури та журналістики Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, керівник Центру регіонального вивчення культури Полісся Григорій Самойленко.

У вітальному слові ректор університету, кандидат історичних наук, заслужений працівник освіти Олександр Самойленко відзначив постать Миколи Гоголя як найпомітнішу у світі. За кордоном його ім'я асоціюється з Ніжином.

«Гоголь, як явище світової культури й літератури, виводить нас на простори світової гуманітаристики», – так вважає доктор філологічних наук, професор, член-кореспондент НАН України, заслужений діяч науки і техніки України, директор Інституту Івана Франка НАН України Євген Нахлік.

Творчий спадок Гоголя як духовного стержня українства багатьма дослідниками вивчається сьогодні міждисциплінарно. Таку новаторську методику використовують кандидатка мистецтвознавства, професорка Центру музичної україністики Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського Олена Таранченко і кандидатка мистецтвознавства, докторка філософії мистецтва, старша наукова співробітниця відділу музикознавства Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України Валентина Кузик, кандидатка мистецтвознавства, доцентка катедри музичної педагогіки та хореографії Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя Олена Кавунник.

Учасники пленарного та секційних засідань аналізували творчість Гоголя як унікального культурного явища і його місце в сучасному українському дискурсі та традиціях української літератури.

«Єрусалим у творчій біографії Миколи Гоголя» – тема доповіді доктора філологічних наук, професора, головного наукового співробітника Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, керівника Гоголезнавчого центру Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя Павла Мехеда.

Кандидат філософських наук, доцент катедри культурології факультету гуманітарних наук Національного

університету «Кієво-Могилянська академія» Юрій Джулай уважно перечитав «Мертві душі» Миколи Гоголя і віднайшов у композиціях сцен «паризького балу» міста N «Паризькі бали» тижневика «La Caricature».

Докторка філологічних наук, професорка, завідувачка катедри української літератури та компаративістики Одеського національного університету імені І. І. Мечникова Ольга Шевченко висвітлила образ М. Гоголя в сучасній письменницькій есеїстиці.

Тему продовжила Алла Швець – докторка філологічних наук, старша наукова співробітниця, заступниця директора з наукової роботи Інституту Івана Франка НАН України. Вона дослідила традиції Миколи Гоголя в модерністській новелістиці на матеріалі збірки «Казки» Наталії Кобринської.

Доктор філології, професор катедри слов'янської філології, зарубіжної літератури та методики навчання Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького Олександр Киченко розповів про національний міф у циклі М. В. Гоголя «Миргород». А вже в советські часи російські гоголезнавці поширювали наратив про приналежність Миколи Гоголя до російської культури.

Саме тому на часі виявилися доповіді Ольги Шаф, докторки філологічних наук, професорки катедри української літератури Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара «“Тарас Бульба” Миколи Гоголя в полоні ідеологічних спекуляцій: з досвіду підготовки майбутніх учителів-словесників» та доктора філологічних наук, професора катедри русистики і східноєвропейських студій Університету Коменського у Братиславі Фелікса Штейнбука «Нестерпна шкідливість таланту Гоголя (Суперечливий характер викладання творчості Миколи Гоголя для студентів-русистів)».

Конференція відбувалася дистанційно і очно. Присутні змогли ознайомитися з книжковими виставками «Микола Гоголь і Україна» та «Спадщина Миколи Гоголя в науковому доробку вчених Ніжинської вищої школи», побувати в університетському музеї Миколи Гоголя. Вони взяли участь у презентації книги Григорія Самойленка «Навіки з Україною».

Надія ОНИЩЕНКО

ГЛОБАЛЬНЕ УКРАЇНСТВО

МІЖНАРОДНА ШЕВЧЕНКІВСЬКА МАРКА

За киргизько-українського партнерства вийшла серія перших міжнародних марок, присвячених Тарасові Шевченку. Про це повідомило Міністерство культури та інформаційної політики України, передає Укрінформ.

Як зазначається, за підтримки МКІП та посольства Киргизстану Укрпошта презентувала марковий аркуш «Т. Шевченко єднає народи» за проєктом «Власна марка» художників Сергія й Олександра Харуків.

Презентований аркуш містить шість марок із репродукціями картин Шевченка. Зокрема, представлені його автопортрет, роботи «Киргизя», «Киргизка» та

«Днювання експедиційного транспорту в степу». Аркуш наявний у реєстрі Укрпошти. Його вартість становить 500 гривень.

Ініціював проєкт Надзвичайний та Повноважний посол Киргизької Республіки в Україні Ідріс Кадиркулов. Виконувач обов'язків міністра культури та інформаційної політики Ростислав Карандєєв зі свого боку оцінив цей проєкт як «надзвичайно цікавий, важливий та унікальний». Очільник МКІП переконаний, що залучення такого інструменту, як філателія, додасть потужності мистецькій складовій.

«Зараз є різні прояви присутності України за кордоном – виставки, поїздки, інтерактивні форми. Водночас завдяки маркам ми в країні відмічали політичні події чи військові кампанії. У творчо-мистецькому форматі цей інструмент реалізований уперше», – зауважив Карандєєв.

Укрінформ

Салоніки протестують

У зв'язку з тривалими масованими обстрілами терористичної росії українських цивільних об'єктів інфраструктури, житлових кварталів, закладів охорони здоров'я та освіти українці Північної Греції влаштували чергову акцію протесту на площі Аристотеля міста Салоніки і пройшли ходою центральними вулицями міста, аби вкотре нагадати місцевій та іноземній громадськості про необхідність посилення допомоги нашій державі для захисту від варварських атак агресора.

«Давайте й надалі всі разом не припиняти нагадувати грецькій громадськості про війну в Україні, про необхідність постійної підтримки нашої держави в її боротьбі за власне мирне, незалежне та процвітаюче майбутнє!», – закликали у консульстві, наголосивши, що держава-терорист має бути зупинена, притягнена до відповідальності та покарана.

Нагадаємо, у березні українці Салонік разом із грецькими й іноземними друзями вже збиралися на площі Аристотеля на мирну акцію протесту у зв'язку із масованими ракетними та дронними російськими атаками.

Не тільки пікети

Ліга українок Канади (відділ Торонто) провела щорічні загальні збори, після завершення яких передала чек із сумою 30 тис. дол. на купівлю дронів для українських військових на фронті.

Під час засідання були підраховані всі отримані кошти з організованих Лігою українок Канади (відділ Торонто) подій.

За ці гроші вдалося закупити 300 наборів з найнеобхіднішими речами в лікарні для українських захисників та захисниць, передати гуманітарну допомогу в Харків, 10 тис. дол. було переказано у Фонд «Приятелів Збройних Сил», а також понад 250 діток із прифронтових територій в Україні отримали в подарунок до Дня Святого Миколая цікаві та пізнавальні книжки.

Окрім того, упродовж року Ліга українок Канади організувала низку заходів: тижневий пікет російського консульства в Торонто в червні 2023 року, підтримала учасницю Національної Паралімпійської команди України зі стрільби із лука Анну Вікторію Шевченко, якій вдалося отримати бронзу та запрошення на Олімпіаду, організу-

вала різдвяний ярмарок зі смачною випічкою, традиційні Вечорниці та концертну серію Classical Fridays.

Нагадаємо, Конгрес українців Канади закликав канадський уряд збільшити фінансування національного безпекового сектору, аби мати змогу наростити військову допомогу Україні.

Укрінформ

Українське світло у Відні

Наприкінці лютого 2024 року ректор університету, заслужений працівник освіти України, кандидат історичних наук, доцент Олександр Самойленко перебував у закордонному відрядженні у Відні у складі делегації посланців культурної дипломатії, що передбачала популяризацію української культури через наукові та культурно-просвітницькі заходи. У ці дні увага європейського співтовариства була спрямована на нашу країну у зв'язку з помітними історичними датами: десятою річницею Революції Гідності та початку окупації Українського Криму, другою річницею з початку повномасштабної війни РФ проти України, Міжнародним днем рідної мови, 145-річчям від дня народження всесвітньо відомого українського художника-авангардиста Казимира Малевича, днем народження українського режисера, актора, драматурга, перекладача, засновника театру «Березіль» Леся Курбаса та видатної української письменниці, перекладачки та культурної діячки Лесі Українки. Олександр Григорович ділиться враженнями з читачами газети.

– Наша делегація у складі очільника Чернігівської єпархії, єпископа Чернігівського і Ніжинського Антонія, заступниці з наукової роботи Інституту Івана Франка НАН України, докторки філологічних наук, професорки Алли Швець, завідувача відділу рукописних фондів і текстології та керівника Центру дослідження життя і творчості Пантелеймона Куліша при Інституті літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, доктора філологічних наук, старшого наукового співробітника Олесь Федорука, засновниці Благодійного Фонду «Берегиня» Надії Вовк прибула в столицю Австрії за підтримки Посольства України в Республіці Австрія і Митрополії Австрії та Екзархату Угорщини Вселенського патріархату. Організатори поїздки провели наукову урочисту Академію «На честь 120 років видання у Відні першого повного перекладу Біблії авторства Пантелеймона Куліша

та вшануванні 127 роковин з дня його смерті», яка стала завершальним етапом відзначення на державному рівні 120-річчя українськомовного перекладу Святого Письма (П. Кулішем, І. Пулюєм, І. Нечумем-Левицьким). Заходи з цієї нагоди протягом 2023 року відбувалися в Сумах, Ніжині, Києві та Львові.

– Ви вперше побували у Відні?

– Ні, уже вдруге після майже десятирічної перерви. Мені подобається це величне історичне місто, і якби запитали, де б я хотів провести старість, якщо не в Україні, то, напевно, відповів би, що у Відні. Але я безапеляційно вірю в нашу Перемогу і глибоко переконаний, що Україна – найкраща, і моє місце тут.

Оскільки триває війна, то, звичайно, під час виїзду за кордон мене охоплювала певна тривожність, бо в Україні залишалася велика й мала родина, я маю на оці колектив та рідних. Усвідомлюєш, що за непередбачуваних обставин не зможеш швидко повернутися. Але завдяки Господу і нашим ЗСУ, нічого надзвичайного не сталося.

– Якщо це не перша Ваша закордонна поїздка – яка різниця у сприйнятті України?

– За період повномасштабної війни – це мій другий виїзд за кордон, восени минулого року була ще поїздка до Великої Британії. Це абсолютно різні країни, з відмінною ментальністю, ставленням до війни. У Вулвергемптоні та Бірмінгемі ми практично весь час спілкувалися з британськими колегами, котрі підтримують Україну, українців і готові надавати всіляку допомогу. У Відні частіше бачилися з представниками української діаспори, які давно або після 24 лютого 2022 року полишили Батьківщину, але зберігають любов та віру в Україну. Австрійці ставляться до нас з більшим співчуттям, з готовністю надавати нам гуманітарну та економічну підтримку, зберігаючи водночас політичний нейтралітет. Але на це є свої причини.

– Ви брали участь у багатьох заходах – який найпам'ятніший?

– Незабутні емоції ми пережили 24 лютого. Завдяки активній діяльності Посольства України в Республіці Австрія і безпосередньо пана Посла Василя Химинця, низки громадських організацій, це був справжній день України у Відні. Серед численних заходів, які відбувалися цього дня в різних куточках австрійської столиці найбільше враження справив спільний молебень представників семи християнських конфесій у центральному храмі Австрії – соборі Св. Стефана, зокрема й єпископа Чернігівського і Ніжинського Антонія, за участі нашої делегації, австрійських посадовців та послів зарубіжних країн. Найбільшим масовим українським заходом за останній час став «Марш світла», підготовлений громадською організацією «Мрія», що зібрав понад 10 тисяч українців і завершився під парламентом Австрії за присутності депутатів Європейського парламенту та депутатів австрійського парламенту від усіх парламентських фракцій, окрім однієї. Великою подією у Відні стали покази українського документального фільму, нагородженого премією Оскар «20 днів у Маріуполі», автором якого є військовий кореспондент та письменник Мстислав Чернов (покази відбулися з ініціативи посольства США в Австрії й організації YOUkraine).

Запам'яталася зустріч з українською громадою Відня та дітьми суботньої школи Української православної парафії Св. Володимира й Ольги у Відні. Ми поклали квіти до меморіальної дошки Пантелеймонові Кулішу та Іванові Пулюю, вшанувавши їхній внесок у популяризацію української культури та науки, а також відвідали виставку сучасного українського мистецтва «In the Eye of the Storm. Modernism in Ukraine», що відкрилася саме 22 лютого в провідному австрійському музеї – палаці «Бельведер», де виставлені роботи видатних українських митців: Казимира Малевича, Михайла Бойчука, Олександра Богомазова, Георгія Нарбута, Олекси Новаківського, Василя Ермілова, Олександра Мурашка.

Протягом 21–26 лютого українських заходів у Відні було надзвичайно багато, і ми не встигли побувати на всіх, але нам вдалося зробити і свій внесок у популяризацію України, української культури та науки в Австрії та заявити про наш Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя як важливий центр розвитку науки, культури й освіти.

– **Ви відвідали Віденський університет. Чи встигли за час короткого перебування помітити різницю в системі навчання? Чого нам можна і треба повчитися?**

– Цей виш – один із найстаріших у Європі і найбільших у світі за чисельністю, тому мене насамперед цікавила гуманітаристика, що викладається на історичному факультеті та факультеті слов'янської філології. У цей період у студентів ще тривав останній тиждень канікул, тому нас ознайомили з матеріально-технічною базою, аудиторним фондом, системою підготовки, робочими місцями колег, бібліотекою; ми обговорили можливі спільні проекти на ниві україністики. На жаль, активна фаза війни та масова міграція українців до Австрії суттєво не вплинули на пропорцію здобувачів за славистичними відділеннями. Як і в довоєнний час, найбільшу популярність мають русистика, потім – полоністика, і лише на третій позиції – україніка, що непокоїть нас і наших австрійських колег-україністів. Мало забезпечена українськомовною літературою й університетська бібліотека.

Їхня система навчання дещо відрізняється від нашої. Більшість бакалаврських програм – трирічні. До того ж, практикується так звана фаза STEOP – вступна частина, що проходить у першому семестрі та дає уявлення про програму навчання, дає змогу оцінити відповідність студента обраній спеціальності через складання іспитів. Думаю, що в межах реформування вищої освіти, якісь елементи будуть і в нашій системі.

– **Років 7–8 тому Міхаель Мозер полемізував з нашими науковцями. Він вважав, що ми дуже політизуємо значення української мови для української держави. Він сприймав її, як і інші мови, як засіб спілкування. Цікаво, чи змінив він сьогодні свою точку зору?**

– Я мав задоволення спілкуватися з паном Міхаелем два дні під час наукової академії та під час відвідин Віденського університету. Це дуже потужний інтелектуал, президент Міжнародної асоціації україністів, лауреат Міжнародної премії ім. Івана Франка та Золотої медалі імені В. І. Вернадського НАН України, один із найпалкіших друзів України в Австрії, котрий закоханий в українську мову. Усе наше спілкування, а це близько 4–5 годин, відбувалося добірною українською. Пан професор уже й мислить українською. Цьому сприяє не лише професійна діяльність, але й кохана дружина, котра є етнічною україною.

Професор Мозер вважає, оскільки українська є державною мовою в Україні, то її має знати кожен громадянин.

А російську – не обов'язково. Українська мова, на його думку, єднає українців не лише в Україні, а й далеко за її межами, тому є світовою мовою. І за це великому другу України щира дяка!

– **Розкажіть про зустріч з українською діаспорою. Наскільки вона є потужною в Австрії? Хто ці люди?**

– На жаль, повномасштабна агресія країни-терористки проти нашої держави призвела до масового виїзду українців за кордон. Не є винятком і Австрія, де під офіційним захистом держави перебуває близько 80 тисяч наших співгромадян, а якщо брати до уваги і тих українців, які виїхали ще до 2022 року, то їх буде більше.

Серед українців Відня переважають жінки з дітьми та молодь, здебільшого з вищою освітою. Сьогодні відчувається українська присутність на вулицях і майданчиках австрійської столиці. Систематично відбуваються художні виставки, мистецькі та літературні заходи; місця перебування славних українців позначені на будівлях меморіальними дошками, є низка пам'ятників нашим дітям.

Головним освітнім осередком українства є Українська суботня школа у Відні, заснована 2010 року з ініціативи Українського культурно-освітнього центру ім. Івана Франка. Вона починала свою діяльність з 15 дітей, а сьогодні щосуботи там збирається понад 400 українців. Потрібно віддати належне австрійській владі, яка надала для навчання українських діток чудову історичну будівлю в центрі Відня, – перлину австрійської архітектури неоготичного стилю середини 19 ст. – Академічну гімназію.

Багато важить у житті українців Австрії церква, яка гуртує навколо себе всіх охочих і створює майданчик для комунікації та взаємопідтримки. У Відні українці відвідують переважно Віденську православну парафію Св. Володимира й Ольги Константинопольського патріархату та парафію святої Варвари у Відні УГКЦ.

Зараз реалізується дуже цікавий проект «Інтерактивний український Відень», у межах якого формується онлайн-архів з метою збору, уніфікації, популяризації будь-якої цікавої інформації (від XVI ст. і до сьогодні), що має стосунок до України чи українського у Відні та Австрії, а також інтерактивна мапа, яка дає змогу влаштувати екскурсії українськими місцями. Мені пощастило познайомитися і кілька годин поспілкуватися з одним із ініціаторів цього проекту – Тарасом Пінячком, який є випускником Віденського технічного університету, за фахом архітектор, але одночасно виступає референтом з питань історії при Парафіяльній раді Української Греко-Католицької церкви Св. Варвари у Відні. Дуже позитивна молода людина, абсолютно патріотично налаштована. Не можу не згадати о. Миколу Лесока, настоятеля Віденської православної парафії Св. Володимира і Ольги, який докладає надзвичайні зусилля, підтримуючи українців і популяризуючи українство в Австрії.

Я передав представникам української діаспори монографії, що вийшли в авторстві викладачів університету, та збірку періодичних видань за останні роки (університетську газету «Alma Mater», часопис «Наш український дім» та газету «Український дім» Центру гуманітарної співпраці з українською діаспорою), обговорив потреби української громади та запропонував налагодження постійної співпраці.

Запитувала Надія ОНИЩЕНКО

На фото: О. Самойленко, А. Швець, М. Мозер, О. Федорук біля меморіальної дошки І. Пулюю та П. Кулішу

Забруднення дезінформацією

Європейський аналітичний центр ISE Group у співпраці з «Європейським домом» у Берліні та Альянсом українських організацій провели 14 березня круглий стіл на тему «Забруднення дезінформацією: перед обличчям майбутніх викликів».

На ній було презентовано останні результати дослідження ISE Group щодо російських кампаній дезінформації, націлених на країни ЄС – Німеччину, Францію, Австрію та Польщу. Дослідження розглядає конкретні кейси й наративи в кожній країні (по 20 кейсів) і показує роль спланованих цифрових кампаній з дезінформації (RNN, Doppelganger), суть яких була і є у створенні сотень підробок офіційних медійних європейських ресурсів.

Головними цілями Росії є за допомогою такої дезінформації зменшити підтримку України серед політиків і громадян, домогтися скасування або пом'якшення санкцій, поставити під питання дії України та виправдати агресію, розпалити ворожнечу та посилити політичні розбіжності між країнами ЄС.

Наприклад, у Німеччині для маніпуляцій використовуються визнані ЗМІ.

Попри офіційне закриття російськомовних телеканалів та інших інформаційних ресурсів, вони залишаються в цифровому просторі та можуть суттєво впливати на настрої 6 млн росіян, які живуть у ФРН, а ті своєю чергою – поширюють спотворену інформацію далі. Кремлівські наративи ретранслюють і деякі партії, зокрема ті, які представлені в Бундестазі.

Одна з останніх масштабних проросійських кампаній дезінформації в Німеччині була спрямована проти підтримки України. Було виявлено понад 1 млн німецькомовних дописів з понад 50 тисяч фейкових акаунтів.

«Це дослідження є важливим ресурсом для політиків, дослідників і громадськості у розв'язанні проблем, пов'язаних зі спонсорованою державою дезінформацією. Головною метою всього проекту є

розбудова відносин з європейськими спільнотами факт-чекерів, журналістів, полісі-мейкерів, усіх, хто протидіє дезінформації», – заявила агентству засновниця та виконавча директорка ISE Group Олена Малицька.

За її словами робота над дослідженням розпочалася торік у жовтні. Загалом воно охоплює дані за минулий рік. В основі інформація з майже 150 відкритих джерел.

Презентації вже відбулися у Кракові, у Відні, та частково – на заході «Кафе Київ» у Берліні в лютому. Планується продовжити презентувати в різних містах та розширити контакти з неурядовими організаціями

та аналітичними центрами. За результатами дискусій виробляються рекомендації з протидії дезінформації, які потім будуть лобюватися у відповідних країнах.

Росія використовує складну інфраструктуру, зокрема державні ЗМІ, ботів соціальних мереж і неофіційні канали, для поширення неправдивих наративів. 2021 року, за наявними даними, Росія витратила близько 1,9 млрд доларів на дезінформацію.

З початку повномасштабної війни витрати могли зрости втричі.

ISE Group є аналітичним центром у Європі з офісами у Варшаві та Києві, який зосереджується на цифровій економіці, цифровій демократії, інноваціях і роботі політики у сфері диджиталізації.

Як повідомляв Укрінформ, у Берліні представили книжку «Україна у фокусі», у якій зібрані дані, факти, аргументи німецьких і українських експертів, що можуть стати в пригоді в дискусіях для спростовування російських наративів.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3839963-u-berlini-predstavili-ukrainske-doslidzenna-pro-rosijsku-dezinformaciu.html>

Засновник – Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Рішенням Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення №1180 від 11.04.2024 р.
ідентифікатор медіа: R30-03788
Р/р 31253365108946 НДУ ім. М. Гоголя
код 02125668 ДКСУ м. Київ
МФО 820172
(благодійний внесок на розвиток Центру гуманітарної співпраці з українською діаспорою)

Склад редакції:
Онищенко Н. П., редакторка,
Мельничук О. В., докт. фіз.-мат. наук, проф.,
Михед П. В., докт. філол. наук, проф.,
Самойленко Г. В., докт. філол. наук, проф.
Макет, верстка та коректура – Бобрик Д. М.

Адреса редакції:
Центр гуманітарної співпраці
з українською діаспорою, кімната 210
вул. Графська, 2,
м. Ніжин, 16602, Україна
Тел./факс: (04631) 7-19-59
E-mail: ukr_diaspora@ukr.net,
diaspora@ndu.edu.ua
<http://www.ndu.edu.ua/index.php/ua/tsentr-gumanitarnoji-spiivpratsi-z-ukrajinskoju-diasporoyu/vidannya-ukrajinskij-dim>